

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7. Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo. Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo lista „Mir“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za in serate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXIX.

Celovec, 3. kimavca 1910.

Štev. 36.

Slovenski posojilničarji — pozor!

Brez dvoma bodo hoteli brezvestni nemščurski hujskači poslužiti se Kayser-Weissove afere, da bi oškodovali trdne in cvetoče slovenske posojilnice in bodo po svoji navadi skušali spraviti slovenske posojilnice v zvezo z nemško „Centralno blagajno“. Poučite ljudstvo, da Slovence nemški polom ničesar ne briga, da slovenske posojilnice, ki so že povečini pri „Zadružni zvezi v Ljubljani“, deloma pa se pri Celju, nimajo nobene zveze s „Centralno blagajno“ in naj se ne dajo morda po kakem zlobnem lažnivcu preslepiti. Ljudi, ki bi trosili morda res kake laži, naj se takoj naznani oblasti! Kar so skuhali nemški krščanski socialci, naj sami pojedó, Slovenci zaradi njih ne smejo trpeti škode!

Denarni polom nemških krščanskih socialcev.

Nemški krščanski socialci na Koroškem so zabredli po lastni neprevidnosti v skrajno mučen položaj, ki zna postati za krščanskosocialno gibanje med Nemci usodepoln. Znani monsignor Kayser je sezidal sirotišnico, za katero je nabiral milodare. Ker so pa bolj pičlo prihajali in ni mogel shajati, se je zapletel v različne denarne spekulacije, ki jih pa očitno ni znal presoditi.

Tako je kupil v družbi z Lahom Palese premogovni rudnik pri Treibachu, ki bi se po sodbi strokovnjakov rentiral; razume se, da je vtaknil Kayser v to podjetje velikanske svote denarja, ki jih je dobil od različnih bank. Pri tem podjetju je bil pa ogoljufan za najmanj 1 milijon.

V Trgu je sezidal hotel in pivovarno, ki se nista rentirala. Baje je imela pivovarna lani 40.000 K primanjkljaja. Tudi nekaj slovenskih gostilničarjev se je pri njem zglasilo kot odjemalci s slovenskimi pismi, a mož jim je odgovoril v nemščini: „Pri nas se uraduje samo nemški“.

Razume se, da tudi na Koroškem pivovarna, ki se postavi na tako izključno nemškonarodno stališče, ne more shajati.

Ker so naravno zahtevala taka podjetja veliko denarja, ga je iskal Kayser pri „Centralni blagajni koroških zadrug v Celovcu“, katere predsednik je bil monsignor Weiss. Weiss je dal brez vednosti odbora in proti štatutom 1.900.000 K posojila na različna Kayserjeva podjetja. Kayser je namreč potreboval vedno večje svote denarja, da bi dosegel rentabiliteto svojih podjetij, in Weiss je najbrž upal, da se bodo Kayserjevi upi uresničili in je pristal na njegove spekulacije.

Ker je bil Weiss tudi ravnatelj Jožefove družbe, je seveda tudi to vpletel v zadevo. Ko pa je uvidel, da se cela Kayserjeva spekulacija le ne uresničuje, je vzel dopust in po zadržilu „Kärntner Tagblatt“ prosil po svojem bratu, da se ga odstavi kot ravnatelja Jožefove družbe.

Ako bi bila vzela v roke zadevo takoj nemška krščansko-socialna stranka, bi se bila dala cela zadeva mirnim potom poravnati. Tako pa so merodajni ljudje samo tiho čakali, namesto da bi se bili energično zavzeli za saniranje. Sedaj seveda bo s saniranjem težko kaj, ker so ljudje razburjeni in se bojijo za svoj denar, in ni izključeno, da bodo eno ali drugo posojilnico na Zgornjem Koroškem naskočili.

Če se bosta vlada in krščansko-socialna stranka takoj zavzeli za zadevo, je mogoče obvarovati „Centralno blagajno koroških zadrug v Celovcu“ brez škode. Saj je čisto naravno, da bi se vlada morala zavzeti za krščanske socialce, ki so sedanjim vladi popolnoma udinjani, če je vlada laško banko v Gorici pod vodstvom liberalnega dr. Maranija rešila s podporo dveh milijonov kron.

Seveda vlivajo nemški liberalni časniki še olje v ogenj in hujskajo zunaj po deželi na Zg. Koroškem proti posojilnicam krščanskih socialcev, da bi jih oškodovali. Tudi slovenski liberalni časniki so objavili pretirane vesti, na pr. „Narodni Dnevnik“, ki je vedel več poročati, nego je dosedaj znano po Celovcu, češ, da sta Kayser in Weiss — kradla.

Razume se, da naša slovenska stranka z zadevo ni v najmanjšem stiku. Po-

kazalo se je tudi to pot, kakor še vedno, da je bilo naše stališče pravo, ki smo ga zagovarjali: „Koroški Slovenci in naše organizacije ne spadajo drugam nego v slovensko središče v Ljubljano.“ Polom med nemškimi krščanskimi socialci nas torej prav nič ne briga.

S Sv. Višarij.

Do 1000 mož in mladeničev se je zbralo minolo nedeljo, 28. m. m., na Sv. Višarjah, kamor je priredila „Slov. krščanskosocialna zveza za Koroško“ romanje za može in mladeniče. Slovenski mladeniči in možeje iz vseh slovenskih dežel so se sešli ta dan na Sv. Višarjah.

Romarskega vlaka se je poslužilo 400 mladeničev in mož iz Podjune, v številu 50 štajerskih rojakov, ki so se pridružili Koroščem. V soboto zvečer je govoril krasen cerkven govor prevzvišeni knez in škof ljubljanski, dr. Anton Bonaventura Jeglič. Vsi udeleženci so prejeli sv. zakramente. V nedeljo je prevzvišeni daroval pontifikalno sv. mašo in po sv. maši je imel na prostem nagovor na može in mladeniče. V nagovoru je tako jasno in prepričevalno poudarjal versko dolžnost, da mora vsak narod ljubiti svoj jezik, da ga mora braniti, ako je v nevarnosti; vsak narod ima pravico zahtevati, da se v šolah poučuje v njegovem jeziku. To pravico imamo tudi Slovenci in se je moramo posluževati. Z verskega in narodnega stališča je povdarjal potrebo treznosti in čistosti med slovenskimi mladeniči. Le trezna in moralno nepokvarjena mladina naša bo narodu v čast in bo okrepila slovenski narod, da se bo mogel ohraniti.

Nepopisno veselje je sijalo iz oči koroških udeležencev, ko so slišali iz škofovih ust potrjeno in tako navdušeno izgovorjeno, kakor ne lahko kdaj prej, to, kar učijo koroški slovenski duhovniki svoje ljudstvo. Iz ust prevzvišenega so pa slišali tudi opomin na koroške slovenske duhovnike, da naj vztrajajo na započeti poti, naj se žrtvujejo za svoje ljudstvo, ga poučujejo in vodijo k časnim in večnim srečim!

Slovenski knez in škof je nagovoril koroške slovenske može in mladeniče v slovenskem jeziku

Podlistek.

Vraža med Nemci.

Še dandanes nagovarjajo ciganke naše kmetice, da naj jim dajo malo darilo, pa jim bodo pogledale dlan roke in povedale prihodnost. Slovenske kmetice so pa že toliko brihtne, da se nečejo cigankam vvesti na limanice in jih rajši spodijo, ker dobro vedo, da jih hoče ciganka le oslepariti za krvavo zaslužene groše. In te preproste žene nimajo toliko omike in znanja kakor v Berlinu milostive soproge najbogatejših in najvišjih gospodov. Ravno med temi omikanimi ženami pa cvete prav bohotno praznovrstvo ali vraža. V Berlinu je nad 2000 vedeževalk, pa ne umazanih cigank, ki se potikajo po lesu in grmoyju, ampak to so imenitne gospe, ki stanujejo v najlepših ulicah, v krasnih stanovanjih z več sobami. K njim se poda ta in ona gospa, ki bi rada izvedela kako skrivnost iz sedanosti ali iz prihodnosti. To so gospe, ki si obesijo na svoje leno telo za tisoče mark vrednosti židane obleke, diamantov in zlata in ne hodijo peš, ampak se pripeljejo k prorokovalki v elegantni kočiji ali v avtomobilu. Ne prikaplja pa zdaj ena, zdaj druga, ampak natepe se jih včasih toliko na enkrat, da jih je polna soba, v kateri morajo čakati, da pridejo na vrsto. Seveda so vse strašno nemirne; vsaki gre sapa kakor kovaški meh, srce pa bije, da mora uboga gospa zdajpazdaj odpreti malo steklenico „kolinske vode“ in jo poduhati ter tako zopet malo privezati svojo dušico. Pač

pride lahko katera tudi na vrsto poprej, kakor bi smela priti, pa to stane najmanj 1 marko (= K 120). Po dolgem čakanju se vendar vsaki odpro dobro zavarovana vrata najtajnejše sobe, kjer sedi ob elegantni mizici „prerokovalka“ pred kupom tistih kvart, ki razodevajo učeni babi prihodnost. V sobici je na pol tema; le mala ampola na stropu brli in razsvetljuje skrivnostno sobo, kakor v kmetski kamrici stara leščerba. Srce radovedne gospe še hujše utriplje — kar „za počt“! Jedva ima dovolj glasu, da razodene „prorokovalki“, zakaj je prišla, in nestrpno pričakuje, kaj bo povedala zvita baba iz kvart, ki jih pomeče po mizi in potem zopet zbere in zvrsti, da iz njih razodene za drag denar debelo laž, ki jo tista gospa pričakuje. Ko je plačala nekaj mark, pa odide, s srcem polnim sreče ali pa najhujšega gorja — gotovo pa prepričana, da so kvarte govorile resnico. Pa koliko gorja je že taka „vedeževalka“ pripravila nad tiste neumne brezverne, pa tembolj praznovrne „damce“! Med koliko zakonov je zasejala strup in jih razdrila! Koliko srečnih src je razdvojila in uničila. Koliko prevar, goljufov, zločinov ima na svoji kosmati vesti! In tista premodra vlada, katere glavlar se je baš te dni očitno imenoval „orodje božje“? Saj bi morala vendar lahko zaslediti one goljuvice in jih zatreti kakor strupeno gadjo zalego. No, pa se ne briga veliko zanje. — Še-le v zadnjem času se sliši, da pošilja k njim uradnike, ki jih malo izprašujejo — a zatrla jih ni. Orodje „orodja božjega“ je torej precej neokorno in sredi najomikanejšega nemškega sveta cvete vraža v najbolj odličnih krogih mogočno dalje!

Raznoterosti.

Vera je zasebna stvar. Kako se izvaja ta točka socialdemokratskega programa praktično, dokazuje sledeči slučaj, ki se je zgodil v Berlinu. Neka žena, katere mož je bil organiziran v takozvani „Svobodni zvezi kovinskih delavcev“, ki je socialdemokratska organizacija, je prosila župnika v svoji berlinski župniji, naj govori ob krsti njenega umrlega moža. Toda socialdemokratsko društvo kovinskih delavcev tega ni dovolilo, kar je razvidno iz pisma, ki ga je poslala vdova župniku. Pismo se glasi: „Prečastiti gospod župnik! Z največjim obžalovanjem sem prisiljena sporočiti Vaši prečastitosti, da odklanja »Zveza kovinskih delavcev« vsako cerkveno zastopstvo. Prosim Vas oproščenja. Ukreniti ne morem drugače, ker bi mi potem društvo odtgnilo razne prednosti. Z odličnim spoštovanjem itd.“ Da bi ne izgubila gotovih podpor, je morala uboga vdova ustreči želji zasramovalcev vsake vere. In take socialdemokratske organizacije zahtevajo z vso resnostjo, naj pristopajo vanjo tudi krščansko misleči delavci.

Nov komet. Zvezdoglednica v Kielu naznanja, da so v Tantomnu v Massachusetts odkrili nov komet. Svetloba kometa je enajste vrste. Zvečer stoji v ozadju Herkula v zelo ugodni legi. Ker pa se pomika vedno proti jugozahodu, se ga more opazovati vedno težje.

Kolera v Avstriji. „Hlas“ poroča, da je v Hrušanu umrl nek delavec sodavičarske tovarne z znaki kolere. Med delavci je več ruskih beguncev. O uspehih policijske zdravstvene preiskave še ni ničesar znanega.

in jih navduševal za naše verske in narodne ideale! Kdo pojme naše veselje!? Drug nihče, kakor koroški rojaki, ki sicer niso vajeni iz višjih ust slišati slovenske, še manj navduševalne slovenske besede! Saj se čutimo koroški Slovenci na celi črti zapostavljene! O hvala Vam, prevzvišeni! Koroškim udeležencem bodo ostale vedno Vaše besede zapisane globoko v srcu in jih bodo bodrile k vztrajnosti!

Govorila sta tudi podpredsednik „Zveze“ in č. gosp. župnik Jožef Rozman. Pevci so krepko prepevali.

V sklepnem nagovoru je slikal č. g. o. Sigismund častno in veliko nalogo katoliškega moža.

Romanje je imelo popoln uspeh. Krščansko-socialna zveza je s prireditvijo tega romanja dokazala, da izpolnjuje svoje dolžnosti, vzbuja in krepi med Slovenci versko in narodno zavest. Vsi udeleženci so imeli pripete narodne znake. Pevci so na povratku neumorno prepevali; na postajah so se domačini in tujci naslajali ob lepoti slovenske narodne in umetne pesmi. Naj bi le še prineslo to romanje lepe sadove v verskem in narodnem oziru!

Cesarsko slavlje na Kostanjah.

Vsi listi, bodisi avstrijski, bodisi inozemski, so proslavljali dan 18. avgusta t. l. kot slavnostni dan, kot avstrijski praznik. Od vseh strani so poročali o slovesnem praznovanju dneva osemdesetletnice sivolasega našega presvitlega cesarja Franca Jožefa I., vladarja, ki je dal svoji državi ustavo, vsled katere so enakopravni pred postavo vsi avstrijski narodi, vsi državljani. A s črkami znaka žalosti naj bo zapisano v zgodovino koroških Slovencev, da se je obmejnimi Slovencem na Kostanjah ta dan ogrenil s krutim postopanjem našega županstva, katerega je skrivna c. kr. politična oblast in posebno vladni svetnik g. Hans Schuster v Beljaku.

Ni mogoče zamolčati javnosti „patriotičnega“ čina, ki ga je storilo ravno na ta dan slavno županstvo kostanjske občine pod pokroviteljstvom — ne rečemo visoke c. kr. vlade —, ampak c. kr. vladnega svetnika v Beljaku stoječega nadučitelja Andreja Lesjaka.

Kakor je javnosti itak že znano, se bije na Kostanjah radi izvolitve župana že od 1908. leta boj, kateri bi lahko z vsemi svojimi posledicami izostal, če bi liberalna nemškutarska stranka ne bila odklonila vsled lastnoročnega pisma nadučitelja Lesjaka z dne 29. novembra 1907. leta tozadevna kompromisna pogajanja. Vsled te odklonitve občina Kostanje še dandanašnji nima župana, posebno še z ozirom na to ne, ker je vlada volitev, koja se je vršila pred letom dni na poziv c. kr. okr. glavarstva v Beljaku, in pri kateri je bil izvoljen županom g. Andrej Lesjak, razveljavila kot protizakonito. Imenovanemu glavarstvu pa je končno to vseeno, saj vodi občinske posle ravno isti mož, katerega je okr. glavarstvo 19. septembra l. l. pozdravilo kot župana. In ta mož, ki ima v politični oblasti v Beljaku svojo zaslonbo, se čuti in tudi kaže res že kot vsemogočnega. Ni mogoče nam tukaj razpravljati obširno o vsem dosedanem boju za županov stolec na Kostanjah; omejiti se moramo na dogodek z dne 18. avgusta t. l.

Ker se naši odborniki nočejo ukloniti brez-pogojno želji takoimenovani večini („majoriteti“) občinskega odbora, izvoljenega 29. februarja 1908. leta, je ostala izvolitev župana do današnjega dne onemogočena. Vladni svetnik iz Beljaka je sicer že 20. majnika 1908. leta izjavil, da bo občinski zastop razpustil, ako se stranki po še enkratnem sklicanju ne zedinite, a teče tretje leto, odkar je c. kr. vladni svetnik to spregovoril, ne da bi bila sledila tem besedam tudi dejanja.

Svojo jezo nad našimi odborniki pa hoče hladiti s tem, da jih pusti obkladati z občutnimi denarnimi globami. Malo več sreče je imel c. kr. vladni svetnik pri iztirjanju prvih glob po 100 kron, ker mu je šla na roke c. kr. davčna oblast. Tekom letošnjega leta pa je bil odbor zopet že trikrat klican in ker se naši odborniki iz opravičenih razlogov vabilu niso odzvali, so bili vsakokrat kaznovani vsak po 3krat 40 kron t. j. po 120 K. In ker so dobili nasprotniki podporo v osebi našega c. kr. deželnega predsednika, si mislijo, da smejo z našinci delati, kar hočejo.

Naši odborniki ne sprevidijo, odkod ima cesarjev namestnik pravico, siliti jih s svojimi „Zwangsmittel“, da s svojo navzočnostjo pri volitvi župana in drugih činiteljev pripomorejo k temu, da se volitev vrši v določenem smislu večine. Vprašamo, so li potemtakem volitve še proste, če se člani naše stranke s krutimi kaznimi silijo, da se občinski zastop konšti-

tuiru popolnoma po volji nasprotnikov?! To bi bilo po ogrskem kopitu, a mi živimo v Avstriji!

Ne da bi se vročili našim odbornikom plačilni nalogi, ne da bi bile rešene dotične vlozene pritožbe, dovolil slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Beljaku občinskemu predstojništvu (ki pa je osirotelo vsled smrti dveh županov), izvoljenih od odbora iz l. 1904., da sme iztirjati eksekutivnim potom od naših odbornikov globe po 120 kron. Dne 2. avgusta t. l. se je zarubila vsakemu ena krava; dostavili so edikte z dne 3. avgusta t. l., vsled katerih bi se naj vršila prodaja dražbenim potom dne 16. (šestnajstega) avgusta t. l. Proti rubljenju tako kakor proti ediktom so se vložile pritožbe na pristojno oblast, ki pa je pritožbe lakonično rešila z razlogom, da dotične pritožbe ne nudijo nobenega razloga h kaki ukrenitvi. Torej dobro! Dne 16. avgusta čakajo naši odborniki ob določeni uri na prihod eksekucijskih organov, a zaman. In glej „patriotičen“ čin kostanjskega občinskega zastopstva! Ne da bi bili naši prizadeti odborniki obveščeni o spremembi dneva, prikorakajo na cesarjev dan dne 18. avgusta 1910. kostanjski velikaši pod vodstvom g. nadučitelja Andreja Lesjaka ob 10. uri predpoldnem k pd. Neuwirtu na Kostanjah, v svrhu prodaje krave dražbenim potom.

Z ozirom na edikt občinskega urada, vsled katerega je bil določen kot rok prodaje dražbenim potom 16. avgusta ob 9. uri predpoldnem, je seveda stranka prepovedala prodajo. Kakšne podložne organe da štiti beljaško glavarstvo, se razvidi iz izjave g. občinskega zastopnika Andr. Lesjaka, ki je pri tej uradni obravnavi doslovno izjavil: „Wir können kommen, wann wir wollen.“ Ta je pa res lepa! Dasiravno se je razen drugih razlogov proti dražbeni prodaji ugovarjalo že z ozirom na slavnostni dan v proslavo osemdesetega rojstnega dneva našega presvitlega cesarja, vendar je hotel g. A. Lesjak to dražbeno prodajo pri vseh prizadetih odbornikih izvršiti, če bi ga z ozirom na svoje opravičene razloge prizadeti ne zavrnili.

Resnici na ljubo naj bode povedano, da je bil g. A. Lesjak pri Neuwirtu že pripravljen obravnavo ustaviti, oziroma preložiti. A tukaj se je pokazalo, da v istini ni g. Lesjak zastopnik občine, temveč drugi strastni neizkušeni elementje. Vprašamo Vas, g. Lesjak, tukaj javno: zakaj niste prepovedali svojim pristašem, ki so Vas obkolili, njihovo neopravičeno vmešavanje v Vaše uradno poslovanje? Vprašamo Vas dalje: Povejte nam v svoje lastno opravičenje, je li res, da ste morali to uradno poslovanje, v ediktih napovedano na 16. avgusta t. l., preložiti, ker je nekaj od glavarstva prepozno prišlo?! Vas tako, kakor pa še posebno poklicano višjo politično oblast in njene juriste javno vprašamo:

1. Ali ne veste, da je treba najprej pravomočne podlage za postopanje eksekutivnim potom?
2. Ali ne veste, da Vam predpisuje cesarjeva naredba z dne 20. aprila 1854. leta, da morate dostaviti najprej strankam plačilne opomine?
3. Ali ne veste, da smete šele po preteku 14 dni po dostavitvi opomina rubiti (pfänden)?
4. Ali ne veste, da se ne sme zarubiti **edina** krava, ki daje družini potrebno mleko kakor ste to storili pri pd. Kašniku?
5. Ali ne veste, da morajo od dne rubljenja do dražbene prodaje poteči najmanj **trije** tedni?

Na vsa ta stavljena vprašanja bo pač težko odgovoriti. Predložimo jih pa posebno tisti c. kr. oblasti v preudarek, ki je po postavi poklicana, paziti, da se obstoječi zakoni ne kršijo. In ravno z vednostjo občino nadzorjuče c. kr. oblasti se je na 80. rojstni dan našega presv. cesarja Franca Jožefa I. kršil na nezaslišan način zakon, kar je vzbudilo splošno ogorčenje še posebno z ozirom na to, da so vsi prizadeti odborniki nosili cesarjevo suknjo. In sedaj hočejo elementi na Kostanjah, kojih eden je prerokoval pogin Avstrije z ozirom na to, da je naša slavna habsburška dinastija katoliška, ravno na dan, ko se dvigajo pri vseh patriotih klici „na zdravje“ in na „mnoga leta“ našemu vladarju, vzeti to, po čemer kličejo nedolžni otročiči proseč svojo mater rekoč: Mati, mleka! Nezaslišano, a resnično! To se more le zgoditi na Koroškem proti Slovencem pod zaščitom c. kr. vlade!

Koroške novice.

Za ravnatelja državne gimnazije v Celovcu je imenovan dosedanji ravnatelj državne realne gimnazije v Beljaku Gottfried Flora.

Začetek šole. Šolsko leto na c. kr. državni gimnaziji v Celovcu se začne 9. septembra. Novinci se morajo dan poprej dopoldne zglasiti v

spremljstvu očeta ali njegovega namestnika pri gimnazijskem ravnateljstvu.

Koroško šolstvo. Na slovenskem Koroškem je zabeležiti naslednje spremembe: Nadučitelja Emil Kanzian v St. Lipšu nad Rajnekem in Jos. Possnig v Zgornjih Libučah sta premeščena v Celovec, zadnji bržčas zato, da bo lažje uredoval slovensko prilogo kmetijskega lista. Znani Jan. Wiegeler, ki je bil doslej samo prideljen šoli v Velikovcu, je postal tam stalni učitelj. Podučitelj je postal Rok Demer na Rudi, Emil Ibovnik v Timenici, Jan. Kuhar pa začasni vodja šole na Ojstrici. Premeščen je Jurij Lora iz St. Vida v Borovlje, Viljem Neumann iz Lipe nad Vrbo v Beljak, učiteljica Eleonora Feldner iz Spitala v Borovlje, Marjaneta pl. Fladung iz Beljaka v Velikovec, podučitelj Jan. Motschilnig iz St. Ilja ob Dravi v Krnski grad. Vpokojen je nadučitelj Jern. Kruletz v Kotmarivasi, meščanski učitelj Val. Paulitsch v Velikovcu, Ida Janausch v Spodnjem Dravbergu, Flora Müller Podkloštrum. — K uradnemu poročilu v seji deželnega šolskega sveta moramo to-le pripomniti: Spet je imenovan za šolo v Timenici nemški učitelj, ki slovenski nič ne zna, ravno tako se je zgodilo pri šolah v Velikovcu in Borovljah. Ali g. deželni šolski nadzornik še vedno meni, da se bodo ti nemški učitelji do sodnega dneva naučili toliko maternega jezika svojih slovenskih učencev in učenec, da bodo mogli govoriti vsaj v šoli slovenski? Rajni Palla je nekoč trdil, da je dovolj, če učitelj zna govoriti v narečju — njegov naslednik pa še te modrosti noče poznati! To kaže tudi razpis nadučiteljskega mesta v St. Lipšu, kjer se ne zahteva znanja slovenščine, kar pač terjajo za nadučiteljski mesti v Kotmarivasi in Zgornjih Libučah, ne pa za učiteljska mesta Podkloštrum in v Spodnjem Dravbergu. Skrivnostno pravi poročilo, da je deželni šolski svet „sklenil prideliti učitelje šolam Podkloštrum in v Paternionu“, ne imenuje pa dotičnih oseb. Zakaj? — Okrajnim šolskim svetom se da na znanje, da bo dežela prevzela plačevanje obresti za posojila za zgradbo šolskih poslopij. — Nekaj nas že davno grize, kadar čitamo ta poročila o sejah deželnega šolskega sveta; vselej beremo koliko učiteljem se je dala podpora; zadnjič se je dalo 600 kron peterim učiteljem. Za Boga, učitelji, ki ste tako ponosni in se takoj ganete, če vas kdo malo po strani pogleda, ali se ne stavi v teh poročilih vaš celi stan na sramotni oder? Ves svet čita vsakih 14 dni, koliko je med vami beračev! Kaj bi se reklo, če bi se take „podpore“ objavljale tudi o drugih uradnikih?! Ganite se vendar, da se to odpravi — seveda ves svet ve, koliko podpor dobivate od „Südmarke“ in od „Schulvereina“, saj tudi nekaj o teh „častnih nagradah“, „posojilih“ in „podporah“ čitamo po listih — toda največ pa o tem objavlja tisti urad, ki mu služite tako zvesto in z zatajevanjem vsega moštva! In če dobi kdo tisto borno starostno doklado, se mora tudi to takoj oznaniti vsemu svetu, kakor da bi se šlo za Bog ve kako visoka odlikovanja! Če čitaš poročila o sejah in sklepkih drugih deželnih šolskih svetov, najdeš samo to, kar zares briga javnost, ne pa takih stvari, ki se tičejo zgolj žepa posameznega učitelja. Le vzor — dežela „napredka in kulture“, svobodomiselstva in spoštovanja šol in učiteljev, le naš slavni Korotan ima tak deželni šolski svet, ki obesi vsak groš na veliki zvon, če ga dovoli temu ali onemu učitelju. — No pa, ker se to že tolikrat zgodi, brez odpora od naše strani, bi človek res mislil da tako znamenje uradnega spoštovanja — zaslužite, ka-li?!

Eden, ki se za druge sramuje.

Nemška zvestoba je tako imenitna, da je to tudi v koroških šolah za slovenske otroke prva verska resnica in če se otrok v teh pomemčevalnicah ni naučil nič drugega kakor stavek: „Stari Nemci so nad vse spoštovali zvestobo“, potem je to dete že natlačeno polno nemške kulture. Seveda imajo Nemci star pregovor: „Kdor se samega sebe hvali, smrdi,“ pa vendar se noben narod ne baha tako s svojimi resničnimi in izmišljenimi čednostmi tako, da že kar res smrdi. Vsem drugim narodom pripisuje Nemeč vse najslabše lastnosti. Zgodovina nemška nas uči drugače: Nemci so od nekdanj kazali vseh grdih lastnosti vsaj toliko košev kakor drugi narodi, in če je postal recimo kateri Slovenec „Nemeč“, ni bil od tega trenutka dalje nič boljši, kakor popred, pa je magari zabavljaj na svoje stare brate kakor vsi tisti renegate, ki jih zdaj tudi Rosegger hvali, češ, da so več storili za Nemštvo kakor pravi Nemci. Mi pa že rajše verjamemo rajnemu Palli, ki je po lastni skušnji in po samim sebi bolje poznal renegate in jih je obsodil z izvrstno besedo: „Ti nemčurji niso vsi nič vredni.“ Ravno danes pa sem čital v nemškem listu o nekem slavnem nemškem generalu Blücherju,

ki je res čuden vzgled nemške „zvestobe.“ Doma je bil na Meklenburškem, je utekel starišem in vstopil v švedsko vojsko, ki se je vojskovala s Prusi. Nekega dne ga pa pruski huzarji ujamejo. Korajžni mladenič je dopadel pruskemu poveljniku, ki mu začne prigovarjati, naj vstopi v prusko vojsko. No, mladega nemškega junaka zvestobe ni bilo treba dolgo pregovarjati. Včeraj je prisegel zvestobo švedskemu kralju, danes se izneveri svojemu gospodu in priseže zvestobo pruskemu kralju. Postal je imeniten vojskovodja — mi pa tukaj samo zato govorimo o njem, da vidiš, koliko je vredno nemško samohvalisanje o nemški zvestobi!

Garibaldijeva pesem in celovška policija. V noči od 28. na 29. m. m. so peli ob tričetrt na dve trije laški vojaki 17. pešpolka in Starem trgu v Celovcu Garibaldijeva pesem. Družbi nekaterih celovških gospodov to ni bilo prav. Začeli so se z vojaki prepirati. Eden izmed vojakov je potegnil bajonet in začel z njim mahati. K sreči nikogar ni zadel. Ko so prišli pred magistrat, kjer so vpili in se prepirali, je prišel policaj Triplat in jih je lepo — pomiril. Zakaj poročamo to? Da osvetlimo postopanje celovške policije, koje šef je vitez Metnitz. Laške vojake, ki pojejo ponoči Garibaldijeva pesem in po mestu vpijejo, policija v Celovcu lepo miri, Slovence pa, ki so zahtevali na kolodvoru vozne listke slovensko in se niso dali od uradništva šikanirati, ne da bi bili razgrajali, je slavna celovška policija aretirala. In to se je zgodilo za časa, ko je županoval v Celovcu „slovenski“ deželni poslanec vitez Metnitz, ki kaj rad poudarja, da je velik prijatelj Slovencev!

Boj za Rož. Precej se je že pisalo po časnikih o našem lepem Rožu, na katerega se je z vsilo silo vrgel naš največji sovražnik Nemeč ter njega pomočnik nemčur. Da dosežejo svoj namen, so naročili več sto iztisov „Štajerca“ in ga vrgli med ljudstvo, hoteč ljudstvo duševno zastrupiti, da bi se pogreznilo v blato najnižjih strasti. Če bi ne bilo naših vrlih izobraževalnih društev, ki so po več krajih najtrdnjši jez proti silnemu nemškemu navalu, bi se Rož ne mogel dolgo ustavljati močnemu, denarno krepkejšemu germanstvu; tako se pa našim nasprotnikom ne bo zlahka posrečilo, ponemčiti Rož. Zadnji čas se je pričelo v našem Rožu živahno društveno gibanje, katero postaja čim dalje tem živahnejše. Dne 15. m. m. se je vršil ustanovni shod mladeniške zveze z imenom „Nada“ za Sveče-Sent-Janž in okolico, ki se je za naše ne predobre razmere zelo častno izvršil. Želeti bi bilo, da bi po celem Rožu, kjer imajo izobraževalna društva, ustanovili v društvenem okviru mladeniško „Zvezo“. Ker le, če bomo organizirali mladino, smemo pričakovati boljše bodočnost. Kjer pa bi ne kazalo ustanoviti tako mladeniško „Zvezo“, pa naj se poskusi z „Orli“, ker mogoče da v nekaterih krajih telovadba bolj vleče! Gledati moramo, da se naše društveno gibanje v Rožu še podvoji. Vsekako bi pa imel „Orel“ v mladeniški „Zvezi“ bolj siguren obstanek, ker v mladeniški „Zvezi“ se bodo fantje poučevali v lepem, poštenem vedenju in disciplini. Ker je sovražnik močan, a mi slabi, zato bi bilo želeto, da bi se slovenska javnost bolj zanimala za Rož, osobito pričakujemo pomoči od naše vrle „Slovenske Straže“, zato pa tudi tu opozarjamo, da naj se pri vsaki veseli ali žalostni priliki nabira za „Slovensko Stražo“, da bo kos svoji veliki nalogi. Želeti bi bilo, da se prihodnje leto tu v Rožu priredi kak mladeniški shod. Medtem ko se po drugih krajih vrši shod za shodom, tu v Rožu spimo. Res je, da je drugje boljše stališče kot tu pri nas, toda tudi tu se mora prijeti za delo, drugače ne bo pomagalo nobeno tarnanje po časnikih in drugod. Opozarjam slovensko javnost na nemški načrt, pretrgati našo slovensko ozemlje na Koroškem; to hočejo doseči s ponemčenjem.

Rožan.

Gg. orglavcem na znanje. V ponedeljek, 5. septembra, se vrši v Celovcu v prostorih delavskega društva, Kosarska ulica 30, sestanek slovenskih organistov.

Monsignor Kayser je bil minolo nedeljo aretiran in se je v lastnem vozu pripeljal na deželno sodišče v Celovec.

Umrl je nagle smrti uradnik pri c. kr. državni železnici g. Janez Reinprecht, oče č. g. dr. Lud. Reinprehta, profesorja bogoslovja. N. p. v. m.!

Ponesrečila sta se na Dobraču dijaka Jožef Bradaček in Ress, ki sta odšla na Dobrač dne 25. avgusta iz Beljaka. Minoli torek so ju našli mrtva.

Žabniški učitelj Roblek služi v slovenskem kraju. Kljub temu je pa znan kot ljut nasprotnik Slovencev. Romanje na Sv. Višarje, ki je je priredila „S. K. S. Z.“ za Koroško, mu je bilo seveda trn v peti, še bolj seveda pa so ga dregali narodni znaki romarjev. Prihod in odhod romar-

jev je počastil s svojo navzočnostjo, počastil je pa romarje tudi s prav nerodnim dopisom v „Fr. Stimmen“. Žabničanje, zavzemite se vendar bolj za svojega učitelja, da mu ne bo treba iskati zavetišča pri „Freie Stimmen“.

Letalni stroj nad Vrbskim jezerom. Dne 28. m. m. so opazovali ljudje proti sedmi uri zvečer visoko nad Vrbskim jezerom letalni stroj, ki je napravil par lepih ovinkov in potem odjadral proti vzhodu. Slutijo, da je bil Sablatnikov letalni stroj, kar pa ni verjetno, ker je bil Sablatnik v nedeljo v Spitalu ob Dravi.

Nemškonacionalni bulldog, „Fr. Stimmen“ namreč, so znane po svoji nizkotni pisavi. Tako na pr. imenujejo ljubljanskega župana „Pöbelmeister Hribar“. Res pravi „Pöbelblatt“!

Glavno zborovanje cecilijanskega društva se vrši v torek, 6. septembra t. l. v Volšpergu. Ob 10. uri bo imel slovesno sv. mašo mil. g. stolni sholaster Ferd. Wappis. Volšperski cerkveni zbor bo pri maši izvajal: Introitus, graduale, communio koral; ofertorij „Gloria et honore“ za zbor od Jož. Gruberja; maša „Stella maris“ od P. Griesbacherja, op. 141. Ob 11. uri bo potem zborovanje z računskim poročilom in volitvijo funkcionarjev.

Velikovec. (Nemškonacionalna cesarska slavnost.) Velikovški naceljni so pač nekaj posebnega. Povodom cesarjeve 80letnice so priredili v večjem obsegu posebno cesarsko slavnost. Na nabitkih smo brali, da so to cesarjevo slavnost priredili Nemci v Velikovcu; torej so Slovenci izključeni, zato se pa tudi nismo udeležili. Po mestu ni bilo niti ene zastave; pač pa je bilo na slavnostnem prostoru „Bürgerlust“ vse polno frankfurtaric, in kakor se govori, niti ene cesarske zastave. Lepa cesarska slavnost taka! Hočeš, nočeš, so morali seveda zapeti tudi cesarsko himno, toda takoj na to so jo popihali naši velikovski avstrijski patrijoti v Nemčijo k nemškemu Renu s tem, da so peli nemško izdajalsko „Vahtarico“ in zraven na vse grlo hajlali. Ko bi naš presvitli in sivolasi cesar videl in slišal kaj takega, bi se lepo zahvalil za tako slavljenje. Toda on ne izve o takem „patrijotizmu“ svojih podložnih seveda niti pičice. In vendar so taki patrijoti — nemški nacionalci — ljubljenci naše c. kr. avstrijske vlade, nas Slovence pa, ki smo cesarju zvesto udani, ta vlada s škorpijoni tepe. Enkrat se bo že vračevalo! Kaj, če bi Slovenci zapeli rusko cesarsko pesem? Takoj smo v luknji; nemški naceljni pa smejo, in to celo javno in zavsem neovirano peti najbolj izdajalske pesmi. Pripomnimo, da pri tej „patrijotični“ slavnosti niso manjkali učitelji. Saj pa to tudi ni nič kaj čudnega! Saj se sami med seboj vedno pozdravljajo s pruskim „hajlom“ in nosijo za klobuki in na svojih germanskih (?) prsih frankfurtarska znamenja, dasi so taka šolarjem prepovedana. Taki so nemškonacionalni avstrijski „ljudski vzgojitelji“. Srečna Avstrija!

Želinje pri Velikovcu. (Vojska za Očenaš.) Na naši dvorazrednici, ki se šteje sicer med utrakvistične šole, moli se pred poukom dopolndne in po pouku popoldne v obeh razredih Očenaš le v nemškem jeziku. Nemško molitev je vpeljal sedanji nadučitelj g. Janez Kullnig. Dokler še ni bila dvorazrednica, so mali otroci molili slovensko, večji pa nemško, a zdaj pa že najmanjši takoj od začetka morajo nemško — molčati (ker moliti še ne znajo). Nemška molitev v naši šoli, posebno pa še v prvem razredu, je neumnost, ker so med okrog 70 otroci samo trije nemški, drugi pa trdni Slovenci, ki od doma nemškega ne znajo. Kako bo otrok molil pobožno, če molitve ne razume! Seveda je to samo pri nas na Koroškem mogoče, da mora mali otrok v tistem jeziku moliti, katerega še ne zastopi. To je koroška učeniška modrost! Na predlog zastopnika cerkve pa je prosil naš krajni šolski svet soglasno, da dovoli okrajni šolski svet slovensko molitev v prvem razredu. Seveda je pravični velikovski okrajni šolski svet to prošnjo zavrnil, rekoč, da nima vzroka sedanjega načina molitve izpreminjati. No, ta je pa lepa. Če stariši želijo, da se naj z malimi otroki moli v materinem jeziku, da se nauče do dobrega molitvic, ki jih morajo znati, ali ni to že zadosten vzrok? Ali niso to davkoplačevalci? Ali niso to tisti, ki šolo in učitelje vzdržujejo s svojimi žulji? Krajni šolski svet se smatra za zastopnika teh starišev, in če ta soglasno po resnem in pametnem preudarku spozna, da je treba izpremeniti način molitve, ali ni to zadosten vzrok? Naš krajni šolski svet je sicer izvoljen od nemškonacionalnega občinskega odbora važenberškega in dasitudi torej nekoliko bolj na nemščino drži, je vendar dobro in prav spoznal, da z malimi, 6 do 8letnimi otroki se ne more drugače pobožno moliti kot v njihovem materinem jeziku. Ali mislite odborniki okrajnega šolskega sveta v Velikovcu, da naši šolski možje ne

znajo misliti, da ne vejo, kaj je pametno in kaj ni pametno? Ali ni tak odlok okrajnega šolskega sveta za krajni šolski svet razžaljiv? Kar soglasno sklene pet pametnih resnih mož-starišev, to se kar kratkomalo odbije. Zoper odlok šolskega sveta v Velikovcu vložil se je rekurz na deželni šolski svet. Ta je po daljšem času odgovoril, da se rekurzu ne more ugoditi, ker je čas rekurza že potekel. To je pa neresnica! V odloku velikovškega okrajnega šolskega sveta ni bil določen nobeden čas za rekurz, sploh ni bilo o pripuščanju rekurza kake določbe. Če torej za rekurz ni bilo določenega nobenega termina, tudi ta poteči ni mogel. To je jasno! Seveda kak izgovor se mora najti, ako se pravice dati noče. Gospod poslanec Kirchmayer! Vi ste na Dunaju v zbornici zatrjevali, da če na Koroškem 51% starišev zahteva slovensko šolo, jo dobijo. Mi slovenske šole niti ne zahtevamo, ampak samo to, da naj otroci prvih šolskih let molijo v šoli molitve v svojem materinem jeziku, in sicer zato, ker drugega jezika še ne znajo in drugič, ker se morajo naučiti teh molitev, da jih potem molijo doma in v cerkvi. Ali glejte, gospod poslanec Kirchmayer, okrajni šolski svet v Velikovcu in deželni šolski svet v Celovcu nam tega ne dovolita. Ali nista ta dva na Koroškem? Kaj pravite na to? Recite kar hočete, mi pa pravimo, da ne dobimo, kar ste obljubili na Dunaju. Gospod urednik, prosim Vas, da priobčite v Vašem listu imena odbornikov c. kr. okrajnega šolskega sveta v Velikovcu, da naše ljudstvo izpozna tiste gospode, ki našim malim otrokom ne privošči in ne dovolijo, da bi ti smeli moliti v svojem, otrokom edino razumljivem slovenskem jeziku!

Šmarjeta, dne 30. avgusta 1910.

Ivan Dolinar, provizor.

Želinje pri Velikovcu. Koncem šolskega leta v prvem razredu naše šole 11 otrok, 6 deklic in 5 dečkov ni znalo moliti očenaša v slovenskem jeziku, v nemškem pa čez 20 otrok ne. To je uspeh nemške molitve!

Podljubelj. (Žabar.) Znani podljubeljski „Žabar“ ali dopisnik ptujske žabure je čutil zopet enkrat potrebo in spustil spominek v „Štajercu“. Kaj hoče ali kaj bi rad povedal, nam še ni prav znano, njemu najbrž tudi ni, ker so vsi dopisi, kakor bi jih pisal človek, ki nima vseh koles v redu. Iz tega vzroka mu tudi ne odgovarjamo, kakor on posebno dobro ve, da znamo, ampak lepo prijazno mu razložimo, da se sme vsak človek, ki ima pri naši posojilnici — to ja mislite ali ne? — naložen denar ali je njen ud, prepričati o njenem poslovanju. Izjemoma dovolimo tudi vam vpogled v naše knjige. Če vas kaj skrbi, le pridi. Mi delamo za svet in se nam ni treba skrivati pred njim.

Borovlje. (Pošta.) Svoj čas je bil v Borovljah poštar, ki je bil vse drugo, samo poštar ne. To se pravi, videl si ga lahko povsod samo na pošti ne. Ime mu je bilo Vidovič in je seveda Nemeč. Mi smo se že, ko je bil v Borovljah, velikokrat morali kregati zoper razmere, ki so zavladale na pošti. Posebno puškarji bi znali marsikaj zanimivega povedati iz časa Vidoviča. Vse si je oddahnilo, ko je šel v Ljutomer. Da je mislil resno priti zopet v Borovlje, že kaže dejstvo, da je njegova soproga vedno še pri nas. Na njegovem mestu je zdaj Nemeč, ki pa je res c. k. poštar in gleda, da je pošta za vse, ne pa samo za enega, ki bi najbrž rad, da bi mu vsak poštar snažil črevlje. Zdjaj je razpisano mesto nadpoštara za Borovlje, za to mesto pa ni nihče bolj sposoben kakor Vidovič, ki hodi v uradnih urah pridno na lov, hajla, kjer je treba in povsod kaže svoje zvesto nemško srce. Ogrisova stranka zdaj pobira zanj podpise. Če se pomisli, da je dal erar Pubiju trafiko, četudi je imel 3600 K na leto škode, potem se pač ne smemo čuditi, če se takemu uradniku izroči c. k. pošto. Po naših mislih bi pa vendar le bilo dobro, da se tudi naši ljudje malo ganejo in resno protestirajo proti početju borovskih nemškutarjev.

Podljubelj. V nedeljo vsi na veselico v „Delavski Dom“! Začetek ob 3. uri.

Borovlje. (Nemški konzum.) S. Rieger, ki je najbrž že sanjal, da se bo mogel, ker zdaj nima nobene prave šarže, v bodoče postavljati kot „konzumdirektor“, ne more pozabiti, da so ga z največjo eleganco frknili na cesto. V svoji razburjenosti se je takoj spravil na novi „nemški konzum“. O občnem zboru starega društva piše kakor je pri nemškutarjih to že navada, samo to, kar je za Nemce lepo, vse drugo pa izpušča. Mi pa vemo, da je Klade samo še na robu visel, in da mu novo društvo pride samo kot odrešenik. Mi nimamo proti nemškemu konzumu nič, Slovenci imamo svojega Kometerja in Renka in

konzum tako, da se nam pač ni treba poslanjati okoli nemških voglov. G. Riegerju pa želimo, da ga vodi tako duhovito, krepko in uspešno, kakor je svoj čas tovarne, pa bo že šlo!

Glinje. (Občinske volitve.) Letošnje volitve so se pri nas vršile v znamenju miru. Ker so nasprotniki uvideli, da bi bil vsak trud zaman, so vrgli puško v koruzo in se volitve niso udeležili. Vsled tega je bila udeležba od naše strani tudi pičlejša, tako da v III. razredu nismo dosegli 50%. Od 179 volilcev je prišlo na volišče 76, in so izvoljeni, za odbornike: gg. Jožef Kirchbaumer, posestnik na Otrovci 74, Jožef Ravnik, posestnik na Trati 75, Friderik Dovjak, gostilničar na Loki 75, in Val. Klobič, posestnik v Zadoljah 75 glasov; ena glasovnica je bila prazna. Za namestnike: Miha Struger in Val. Pavek, oba iz Medborovnice. II. razred 37 volilcev, oddanih 18 glasov. Izvoljeni so za odbornike: gg. Andrej Vidman, posestnik na Loki 18, Val. Goričnik, posestnik v Glinjah 18, Mihael Turk, posestnik v Resnici 18, in Janez Brieznicar, posestnik v Vesci 17 glasov. Namestnika: Ignac Oraže, posestnik v Resnici in Jožef Rulic, posest. na Loki 18 glasov. I. razred 20 volilcev, oddanih 11 glasov. Izvoljeni so: gg. Janez Fric, posestnik na Prati 10, Boštjan Zablačan, gostilničar v Glinjah 11, Jakob Pošinger, posestnik tovarne pri Jaklinu 11 glasov, in Jan. Melhior, posestnik tovarn v Medborovnici 11 glasov. Namestnika: Šimen Fric, posestnik in Valt. Plasnik, posestnik v Zadoljah 11 glasov.

Št. Lenart pri sedmih studencih. (Romanje.) Zadnje nedeljo smo tudi šentlenarški župljani po vzgledu drugih skupno z Brnčani in Podkloštrčani napravili romanje na Sv. Višarje. Krasno je vse uspelo. Bilo nas je kakih 300. Na Sv. Višarjah nas je sprejel č. o. zakristan z lepo pridigo, in dekleta so zapela skupno litanije. V pondeljek smo se vrnili zopet k vsakdanjemu opravilu. Seveda se je morala c. kr. železniška uprava zopet skazati. Vkljub temu, da se je prej prosilo, da bi priklopili osebnemu vlaku vagone za ljudi, so nas nabasali v vagone za živino; a plačali smo celo vozno ceno. So li romarji ljudje druge vrste?

Grabštanj — Tinje. („Narren-Zug“) so imenovali železničarji zadnji naš romarski vlak, ki ga je priredila „S. K. S. Z.“ koroška za mladeniče in može. Pravi se, da je to patent-ime iznašel njih krajevni rdečkarški duševni očka — v Rikarjvasi. Naše zavedne mladeniče in može pusti tako podlo psovanje pač popolnoma hladne, ter jih le iznova potrjuje v pravem prepričanju, da olika pri rdečkarjih — vsaj pri naših ne — nikakor ni v zakupu. Če bi hoteli plačevati mi z enakim blagom — primojdunaj, mi bi šele spravili visoko število raznih pravih „Narren-Zugov“ skupaj. — Pa, ker smo že ravno pri „noritvi“, še nekaj! Ali ni „zu blöd!“ in „zu toll“ to, da tirate slovensko rojene in katoliško krščene železniške delavce v pogubonosno rdečkarijo? Učinek vaše „futrn'ge“ z revolucionarnim „Arbeiterwille“, „Eisenbahner-jem“ in v najboljšem slučaju s „Štajercem“ je ta, da ubogi delavci vedno bolj zgublajo itak pičli, potrebni verski in pošteni slovenski čut. Toda, saj je, po vašem namreč „vera — zasebna stvar“ in s „slovenščino se nikamor ne pride!“ Torej ste s temi uspehi že itak prijadrali do svojih plitvih ciljev. Ali se pa sorazmerno tudi zboljšujejo gnotne koristi teh vaših delavcev? E, menda le — nič!

Gospodarske stvari.

Poučno potovanje kranjskih in koroških kmetov v Švico.

Potovanje, ki ga je priredil slavni deželni odbor kranjski, se je vršilo pod nadzorstvom g. Jakoba Legvarta, mlekarkega nadzornika Kranjske, in g. Franca Pengova, profesorja v škofovih zavodih v Št. Vidu pri Ljubljani. Potovanje je trajalo 13 dni, namreč od 29. junija do 13. julija, kar ostane gotovo vsakemu udeležencu v blagem spominu na lepe in napredne kraje švicarske v gospodarskem oziru, kakor tudi na obnašanje in omiko Švicarjev.

Dne 30. junija okoli 11. ure 30 minut dopoldne pripeljali smo se v Buchs na švicarsko zemljo. Tukaj smo presedli v drugi vlak, da nas odpelje proti mestu Curih. Od tu naprej se razprostirajo sami travniki in sadni vrtovi. Peljali smo se ob krasnem Valenskem jezeru, ki je 15 kilometrov dolgo in dobra 2 km široko. Ob eni strani jezera stoji razne tvornice, na drugi pa nedostopni strmi bregovi, bližnjih planin. Po kratki vožnji smo bili že ob Curiškem jezeru, ki je večji in ima še večjo okolico. Ob 2. uri 9 m. popoldne smo se pripeljali v mesto Curih, odkoder

smo po kratkem odmoru šli ogledovat naš prvi cilj, t. j. kmetijsko šolo v Štrikhofu. Šola se nahaja na nekdanjem posestvu curiške bolnišnice in je bila ustanovljena l. 1853., torej pred dobrimi 57 leti. Šolsko posestvo meri nad 38 ha. Lepa šolska poslopja stoji v sredi obsežne kmetije. Sprejaj na levo od poti stoji šolsko poslopje, ki je samo zase zgrajeno v enonadstropje s streho v švicarskem slogu. Tu so učilnice, knjižnice in sobe za učne pripomočke. Nekoliko naprej stoji veliko dvonadstropno poslopje, kjer so stanovanja za učence in učiteljsko osebje. Prostor vmes zavzema lep park s krasnimi nasadi cvetlic in drevja. Na desno ob poti, nasproti šoli leži velik vrt, kjer se prideluje potrebna zelenjava. Na levo od vrta stoji svinjaki. Malo na levo od poslopja za stanovanja stoji na novo sezidani hlev. V hlevu stoji živina samo na eno stran in se krmi v od zunaj zato prirejenem hodniku. Staje so po 2 m 20 cm dolge in z betonom tlakane. Ob koncu staje gnojnični jarek, 35 cm širok, ki odvaja gnojnico v gnojnično jamo. Okna so visoka 1½ m, na kar se posebno gleda v naprednem hlevu, ker živini je svetloba potrebna kakor ljudem. Prav dobro je skrbjeno za dovajanje svežega zraka, na kar umni živinorejec posebno pazi. Zrak se dovaja po podzemeljskih jarkih, ki so speljani ob obeh straneh krmilnice gor pod strop. Izprijeni zrak se odvaja po posebnih ceveh skoz strop in streho. Na zadnjem koncu hleva je prostorna gnojnična jama, tako dolga kakor je hlev širok in 3 m široka, za njo malo nižje pa gnojišče, ki je dobro obzidano. Pasma goveje živine je tukaj rjava švicarska. Redijo krave, ki tehtajo 800 — tudi do 1000 kg in dajo okroglo na leto, seveda izvrstne mlekarice po 5000 l mleka, katero ima toščobe po 3½%. Krmi se dvakrat na dan in poleti samo z zeleno krmo. Pozimi se daje živini zrezano krmo, oljnate tropine in odpadke piva. Mlada živina je poleti vsa na paši. Imajo namreč zadržne pašnike, kar je jako velikega pomena. Zanimivo je namreč to, ker za enoletnega bika, ako je lepih telesnih oblik, zahtevajo po 1000 Fr. (= K). Ko smo ogledali goveji hlev, smo šli k svinjakom, kjer je urejeno zopet vse po zdravem in snažnem načinu, namreč vse zidano in z opravo za kopanje prašičev, ne pa zanemarjeno, kar se pri nas pogostoma nahaja, namreč leseni svinjaki, spodaj pa vedno polno gnojnice, da v poletnem času izhlapeva, kar je zelo škodljivo zdravju v prašičjereji. Prašiči so Jorkširci mešani z domačim plemenom. Prašiče imajo pa pozimi in poletu zunaj, da so utrjeni proti prašičji kugi. V tej šoli morajo opravljati vsa dela učenci, krmiti govejo živino, kakor tudi prašiče in potem druga dela, katera pridejo pač na vrsto. Omeniti bi bilo še, da je šola dveletna, obvezna pozimi in poletu, potem je tudi zimska šola, ki traja skozi oba zimska tečaja po 5 mesecev na leto. Šola ima učencev vedno dovolj v obeh tečajih.

Po ogledovanju kmetijske šole v Štrikhofu smo ogledali curiško mlekarno dr. Gerberja. Ta mlekarne kupuje mleko, ga pozneje obdeluje in s pasteriziranjem uniči glivice, katere so zdravju škodljive, kakor na pr. glivice „tuberkuloze“. To mleko razprodajajo po mestu Curih, ki se ga porabi za otroke in bolnike. V mlekarni smo videli različne stroje, s katerimi si vsa dela olajšujejo. Posebno nas je zanimal stroj za spiranje mlečnih posod, kateri opravlja vsa dela jako urno in ki je ravno deloval, da smo ga lahko videli.

Iz mlekarne podali smo se ogledovat mesto, katero ima jako krasno lego ob Curiškem jezeru. Tako smo izkoristili prvi dan našega poučnega potovanja po Švici ter se po skupni večerji utrujeni od dolge vožnje podali kmalu k počitku.

Drugo jutro odpeljali smo se proti Wedernswillu, da si ogledamo tamošnjo sadjarsko in vinarsko šolo, kemične preskuševalnice, sadjarske in vinarske zadrage. Sadjarska in vinarska šola v Wedernswillu stoji nad jezerom v lepi vinski gorici. Zares nekaj lepega. V dolini krasno jezero, nad jezerom lepo urejeni vinogradi, potem stoji šolsko poslopje, nad temi ličnimi stavbami razteza se lep zelenjadni vrt, z različnimi umetnimi oblikami sadnega drevja; na pr. piramide, več vrst špalirjev, razni kordoni itd. Peča se šola v veliki meri z zeljenjadorejo in cvetličarstvom. Z eno besedo, to je preskuševalna šola raznih vrst v sadjarstvu, vinoreji in cvetličarstvu, ker šola, dokler svojih vrst ne preskusi, so li dobre ali slabe za pospeševanje, ne oddaja prej ven bodisi v sadjarstvu ali vinogradništvu. Zanimivo je, kako gnojijo napredni Švicarji, na kar se nas je opozarjalo v tej šoli. Švicarji, ko pokosijo travnik, nagnajo ga takoj črez in črez. Tega gnoja pa ne pograbiijo nič iz travnika, ampak kar pustijo, da raste trava in potem zalivajo še z gnojnico in odtod pride, da kosijo travnike štiri do petkrat. Seveda imajo pa za polivanje z gnojnico tudi ugodne lege, kajti kmetije v

Švici leže večinoma malo v strminah, kar je posebno pripravno za napravo tamošnjih jam za gnojnico. Jame za gnojnico imajo navadno ob spodnji strani hleva, naj stoji hlev obrnjen proti jugu ali vzhodu. Velikost jame se ravna po številu živine. Navadno so pa te jame podolgovate, ne pa kakor pri nas, da bi bile vse štiri stene enako dolge. Nekatero se široke po 2½ m in dolge po 5 do 6 m ali še več, globoke pa 1.80 m do 2 m pa tudi lahko več. Ravno zato je dobro, da so te jame v bregu, ker potem ima na spodnji strani cev za iztok gnojnice, katera se zapira in odpira s pomočjo za to narejenega ključa, in za to prirejen voz z gnojnično lajto (sodom) se zapelje pod iztok, odpre cev in gnojnica se nateče v sod. Tako se izvozi na lahek način gnojnica iz jame, kar je pri nas včasih zelo težavno, ker se zajema marsikje z lesenimi ali železnimi korci iz globoko napravljenih jam. Bujna rašča trave po sadnih vrtovih in travnikih šolskih nam je pričala o močnem gnojenju in polivanju z gnojnico. Odtod tako okusna in sočna krma ter bogata na redilnih snoveh, katero živina uživa zelo slastno in po njej imajo krave obilo in dobrega mleka. Pri nas je vse kaj drugega, ker imamo travnike, na katerih se prideluje pusta krma, prazna, ker ji zelo primanjkuje redilnih snovi, kar izvira od slabega gnojenja. Opozarjalo se je tukaj na škodljivca voluharja, kako preglavico more delati, ako se nam utepe v drevesnico in sadne vrtove. Pred časom se je utepel v šolsko posestvo in delal veliko škodo ter uničil docela sadovnjake, in prišli mu niso drugače do živega, da so skopali jame, notri dali iz žice spleten koš, kamor so vsadili drevesce in tako ubranili priti temu škodljivcu do korenin. Za uničevanje trave po potih, ki vodijo skozi vrte in parke, rabijo tukaj 10% karbolno vodo, s katero škropijo, in uspeh je izvrsten. (Dalje sledi.)

Društveno gibanje.

Društvo „Gorotan“ ima svoj redni občni zbor dne 3. septembra t. l. ob 2. uri popoldne v „Benediktinski kleti“.

Velikovec. Društvi „Lipa“ in podružnica „Slovenske Straže“ priredita v nedeljo, dne 4. septembra, ob 3. uri popoldne v „Narodnem domu“ **cesarsko slavnost**. Na sporedu je patriotičen govor, živa podoba, deklamacije, tamburanje in igra „Tri sestre“. Ker se cesarjeva osemdesetletnica silno redko obhaja, zato vabimo društvenike in druge iz mesta in okolice, da se te redke slavnosti udeležijo v najobilnejšem številu. Prostovoljni darovi udeležencev se bodo naklonili revnim šolarjem.

Žitaravas. Tukajšnje kat. slov. izobraževalno društvo „Trta“ priredi v nedeljo, dne 4. kimavca t. l., svoje mesečno zborovanje v gostilni pri Kajšlnu (Novi „Narodni dom“) v Žitarivasi ob 3. uri popoldne. Na sporedu je govor, ustanovitev podružnice „Slovenske Straže“ in predstava šaloigre „Za letovišče“. Vstopnina za neude stojišča 20 vin., sedeži 40 vin. Sodelovali bodo tudi tamburaši. K najštevilnejši udeležbi vabi vse rodoljube od blizu in daleč odbor.

Slov. kat. izobraževalno društvo „Peca“ v Možici priredi svoje mesečno zborovanje v svojih prostorih na župnijskem skednju dne 4. septembra, ob 3. uri popoldne, s sledečim sporedom: 1. Govor (govori govornik iz Celovca). 2. Igre: „Črevljari“, „Marijin otrok“. Med igranjem poje moški in mešan zbor. Vstopnina: Stojšča 20 vin., sedeži 40 vin. K obilni udeležbi vabi odbor.

Želinje pri Velikovecu. Na praznik Marijinega rojstva vrši se na Želinjah, dopoldne po sv. maši, v župnišču shod kat. slov. izobraževalnega društva. Govor o združništvu s posebnim ozirom na Rajfajznove posojilnice, govori združni revizor L. Schöff iz Celovca. K obilni udeležbi vabi odbor.

Možica. V nedeljo, 11. septembra, dopoldne ob 11. uri vrši se v gostilni pri „Zagmojstru“ ustanovni shod nove „Hranilnice in posojilnice v Možici“, na katerem govori združni revizor L. Schöff iz Celovca. K obilni udeležbi vabi odbor.

Cerkvene vesti.

Za generalnega vikarja krške škofije je imenovan mil. g. stolni prošt dr. Anton Müller.

O. Franc Hübner S. J. †. Minoli torek je umrl v Kalksburgu pri Dunaju bivši profesor celovške bogoslovnice, jezuit o. Franc Hübner po kratki boleznini in previden s svetimi zakramenti za umirajočce. Rojen je bil v Inomestu 1835. l. Službo profesorja je opravljal skoro celih 40 let, v Celovcu 20 let. Bil je izredno učen, doma posebno v orientalistiki. Pri svojih bivših učencih je splošno užival ljubezen. N. p. v m!

Največja trgovina z oblačilnim blagom v Celovcu.

Zaradi poznejše oddaje trgovine redka prilika: Akoravno se je zadnji čas blago silno podražilo in se bo še veliko podražilo, prodajam od 10. februarja 1910 začenši blaga za več kot 250.000 kron pod tovarniško ceno. Za trgovce in krošnjarje, krojače in šivilje še poseben popust. Prosim za obilni obisk. Z odličnim spoštovanjem

Anton Renko, posestnik,
ogel Kramerjeve ulice in Novi trg v Celovcu.

Kaj je novega po svetu.

Hribar zopet izvoljen za župana. Minol tork je bil Ivan Hribar zopet izvoljen za ljubljanskega župana. Od 23 glasovnic se je 22 glasovnic glasilo na Ivana Hribarja, eden listek je bil prazen. Sejo je vodil podžupan dr. Tavčar. Hribar se je zahvalil na zaupanju in izjavil, da sprejme izvolitev, ako dobi Najvišje potrjenje, češ, da bi občinske svetnike žalil, ako bi vzpričo temu zaupanju ne sledil njihovemu klicu. Dr. Oražen je nato predlagal, naj se odslej imenuje Gosposka ulica Ivan Hribarjeva ulica. Sprejeto. V mestu je bil red in mir. V sredo je dobil podžupan dr. Ivan Tavčar od deželnega predsedništva dekret, v katerem se naznanja, da vlada vsled zopetne izvolitve Hribarja razpušča občinski svet ljubljanski. Posle občinske uprave bo odslej vodil vladni komisar.

Za otroke in odrasle.

Prve avtoritete tuzemstva in inozemstva priporočajo „Kufeke“ kot najboljše živilo proti bljevanju, driski, črevesnem katarju itd.

O. Gelazij Kobal †. Pri Sv. Križu na Vipavskem je umrl dne 28. avgusta o. Gelazij Kobal, bivši večletni dušni pastir v celovski deželni bolnišnici. N. p. v m.

Jeseniško restavracijo je dobil Slovenec, g. Dolničar.

Obravnavanje proti Hladniku. V Ljubljani se vrši te dni porotna obravnava proti znanemu Francu Hladniku in njegovi ženi, ki sta obdolžena, da sta nameravala s strupenimi pilulami usmrtiti gospo Marijo Hamerlitz. Glavna priča zoper obtoženca je bil Lah Giovanni Piacentini, ki ga pa Piacentini ni razumel, ker je bilo slovensko. Obravnava vzbuja seveda mnogo zanimanja.

Predrznost celjskih nemškutarjev. „Slovenec“ poroča sledeče: Vrhunec nesramnosti so dosegli (pri občinskih volitvah za okolico Celje) nemškutarji s tem, da so mislili Slovence zasramovati na grozovit način. Ne le, da so imeli 100 kilogramov smodnika pripravljene in bakljado, pri mesarju Rebenscheggu so imeli pripravljene tudi osla. Če bi zmagali, so mislili tega osla odeti v slovensko trobojnico s sokolsko čepico ter mu dati napis: „Zadnji Slovenec iz Gaberja“ ter ga voditi po mestu. Res nečuveno!

Štajercijanske vžigalice. „Štajercu“ pohaja kljub velikim podporam od „Südmarke“ sapa. Zato je njegova stranka založila nove vžigalice. Slovenske roke naj ne oskrunijo!

Velika železniška nesreča. Na postaji Soujon (na Francoskem) sta zadela skupaj osebni in tovorni vlak. Nesreča se je zgodila v nedeljo ob 11. uri 45 min. ponoči. Osebni vlak je vozil 1100 izletnikov. Pri nesreči se je šest voz osebnega vlaka skoro popolnoma razbilo. Število ranjenecv se ceni na 100. Kurjača tovrnega vlaka so potegnili razmesarjenega izpod lokomotive. Ubitih oseb je 36.

Najbolj zdravi deželi ste Švedska in Norveška. Dokazano je statistično, da je v teh deželah umrljivost najmanjša. Številka umrljivosti pa se v teh dveh deželah tudi še vedno manjša. Glavni vzrok temu je gotovo razširjevanje polne abstinence v teh dveh deželah.

Rupujte vžigalice v korist obmejnih Slovencev!

Naslov: „Gospodarska zveza“ v Ljubljani.

Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov. Blizajo se slavnostni dnevi desetletnice bratskega „Spolka čeških železniških uradnikov“ in „Liginega zborovanja“. Tovariši, iskreno Vas vabimo, da prihitite v dnevih 10., 11. in 12. septembra v zlato Prago. Prosim Vas vse, ki pohitite na te slavnostne dni, da nujno in za gotovo sporočite svojo udeležbo osrednjemu odboru (Trst, Aequadotto št. 22/III) oziroma podružnicam, da moremo vse potrebno ukreniti tako glede posebnega voza kakor bivanja v Pragi. — Odhod iz Trsta 9. sept. ob 8. uri 55 min. zvečer z brzovlakom št. 502 čez Jesenice-Celovec-Selztal-Linz-Budjevice; dohod v Prago 10. sept. ob 2. uri 35 min. popoldne.

Osrednji odbor.

Tržne cene v Celovcu

25. avgusta 1910 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg		80 litrov (biren)			
	od		do			
	K	v	K	v		
Pšenica	18	50	20	—	11	93
Rž	15	16	50	—	9	24
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	—	—	18	—	9	—
Oves	14	50	15	—	5	14
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	28	25	17	80
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	5	—	2	30
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	6	—	8	—	—	—
„ kisló	3	—	6	—	—	—
Slama	2	80	4	40	—	—
Zelnate glave po 100 kosov	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . . . 1 kg	3	—	3	20	—	—
Surovo maslo (putar), 1 „	3	—	3	60	—	—
Slanina (špeh), povoj, 1 „	2	40	2	60	—	—
„ surova, 1 „	2	10	2	20	—	—
Svinjska mast . . . . . 1 „	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	16	—	20	—	—
Piščeta, 1 „	2	40	2	80	—	—
Race	4	—	4	60	—	—
Kopuni, 1 „	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ³	3	—	3	60	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	70	2	90	—	—

Ž i v i n a	Počrea	100 kilogramov				Prignalo	Prodalo
		žive vage		zaklana			
		od	do	od	do		
v k r o n a h							
Konji	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	490	—	84	90	—	26	14
„ za vožnjo	285	460	—	—	—	21	6
Junci	150	282	82	—	—	5	3
Krave	220	480	—	—	—	52	23
Telice	208	—	—	—	—	1	1
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	12	62	—	—	—	264	212
Ovce	—	—	—	—	—	—	—

Loterijske številke 27. avgusta 1910:

Trst 71 3 48 45 11
Linc 3 79 56 40 34

Na dobro kakovost,
ceno in
težo

Je treba paziti pri kupovanju in primerjavi mila. Nobeno milo na svetu ne doseže

Schicht ovega
mila

v vseh dobrih lastnostih, v čistoti, izdatnosti, milobi in nizki ceni.

Rž se proda najdražje Manče-mlinu. Nakup vsaki dan v skladišču: Celovec, Heuplatz šte. 17.

Naznanilo.

Hranilnica in posojilnica v Št. Janžu v Rožni dolini bode naročila dva vagona

„Tomaževe žindre,“

katero odda svojim udom po nekoliko znižani ceni. Naročila udov se sprejemajo do konca meseca septembra t. l. ob uradnih urah v posojilnični pisarni.

Na poznejše zahteve se ne bode oziralo.
Načelstvo.

Svarilo!

Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahtevajte pri nakupu kar na kratko zavitek ali zaboječek „cikorije“, temveč določeno znamko:

: Franck :

da imate jamstvo za vedno jednako in najboljšo kakovost. — Pazite pri tem na varstvene znamke in podpis, kajti naše zamotanje se v enakih barvah, papirju in z podobnim natisom ponareja. —

Tiskarna Družbe sv. Mohorja se vladno priporoča za natisovanje vizitnic, pismenih zavitekov itd. po najnižjih cenah.

Hranilne vloge se obrestujejo po 5%. Izdaja hranilnih znamk.	Avstr. hranilno, kreditno in stavbeno društvo reg. zadr. z omej. por. Centrala Dunaj , VI., Theobaldgasse 4.	Domači hranilniki se oddajajo brezplačno.
---	--	---

Neredna prebava

je vzrok mnogih bolezni.

Zatorej naj se pravočasno uporabi sredstvo za redno prebavo.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujujoče in prebavljane pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmernosti, slabe diete, prehlajenja in zoprednega zaprtja, na pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je dr. Rose balzam za želodec iz lekarn B. Fragnerja v Pragi.

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno ponovano varstveno znamko.

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, c. in kr. dvornega dobavitelja, „Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203, vogal Nerudove ulice.

Po pošti se razpošilja vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K. Proti naprej vpošiljati K 1.50 se pošlje mala steklenica, za K 2.80 velika steklenica, za K 4.70 dve veliki steklenici, za K 8.— štiri velike steklenice, za K 22.— 14 velikih steklenic poštne prosto na vse postaje avstro-ogrške monarhije. Zaloge v lekarnah Avstro-Ogr.

A 226/9

11

Prostovoljna sodnijska dražba posestva.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Dobrli-vasi se na prošnjo dedičev po Matiji Rožarju p. d. Raucu v Klancah prodajo na javni dražbi k njegovi zapuščini spadajoča

Rauvcova kmetija v Klancah,

vl. št. 10, kat. občina Klance.

Posestvo meri 5 ha 80 a 10 m² in se bo izklicalo za 1248 K; jamščina znaša 124 K 80 vin.

Najvišji ponudek je od dneva dražbe obrestovati po 5% in se ima četrtina tekom 14 dneh pri sodnji vložiti, ostanek pa je v dveh enakih obrokih po dveh mesecih od dneva domika vplačati.

Premičnin se ne nahaja.

Dražba se vrši

v sredo, dne 14. septembra 1910, predpoldne ob 10. uri na licu mesta v Klancah št. 16.

Ponudbe pod izklicno ceno se ne bodo sprejemale.

Pogoji o rokih in kraju plačila itd. se lahko vpogledajo pri tukajšnji sodnji.

C. kr. okrajno sodišče Dobrivas, odd. I., dne 24. avgusta 1910.

Higersperger l. r.

Louske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Pridnega mizarskega

učenca

in enega

pomočnika

sprejme takoj Lovro Mačič, mizarski mojster v Prevaljah, Koroško.

Rojaki, spominjajte se podljubeljskega „Delavskega doma“.

Naznanilo.

Radi sklepanja letnega računa Št.-Jakobska posojilnica v Rožu

ne uraduje. Načelstvo.

Superfosfat

mineralno in animalično, najbolj priznано, najbolj zanesljivo in najcenejše gnojilno sredstvo fosforove kisline

za vsako zemljo.

Vsebina strogo zajamčena. Zajamčen najhitrejši učinek, najboljši uspehi.

Za pomladansko obdelovanje neogibno potreben.

Dalje

amoniakove, kalijeve in solitarjeve superfosfate

odpošiljajo vse

tovarne umetnih gnojil, trgovci, poljedelske zadruge in društva.

Pisarna: Praga, Prikopi 17.

!Slovensko podjetje!

Franc Souvan sin

Ljubljana, Mestni trg št. 22 in 23

Tiskana in tkana bombaževina

Bela in rjava kotenina

Domače in angleško sukno

Francoska svila

Modno blago iz prvih tvornic

Najboljše češko platno

Popolne opreme za neveste

Oprave za hotele in stanovanja

Največja zaloga preprog

Solidna postrežba!

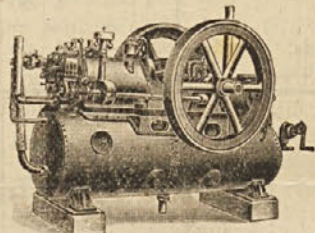
Nizke cene!

Mlin naprodaj

ob veliki cesti blizu trga s tovarno, kjer dela do 500 mož. Mlin je na tri tečaje, ima stalno vodo in je pri hiši tudi pekarija s štirimi sobami. Zraven mlina je hlev in kotci za svinje, drvarnica in šupa za vozove ter dva velika vrta. Proda se zaradi odpotovanja. Več pove Marija Puškarič, mlinarica v Brdinah, pošta Guštanj, Koroško.

Najnovejši

motorji

na bencin, izvrstni za kmetijstvo in obrtnike, stabilne ali tudi prevozne, lahko prinčljivi in trpežni, od 2—20 PS, ter večje na plin 10 do 200 PS za mline, žage, opekarne itd. priporoča pod strogim jamstvom, zmerni ceni in ugodnimi pogoji, kot edina slovenska tvrdka

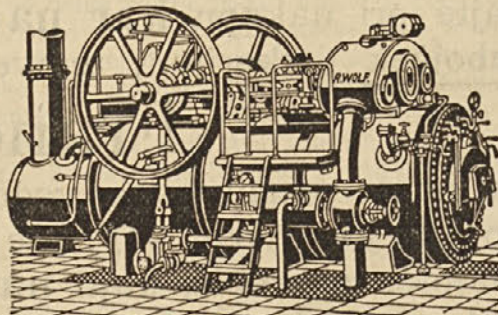
Jos. Božič,

strojni stavbenik, pošta Grabštanj, Koroško.

Opomba. Dopisujem ter pošljem cenik. Naznaniti pa se mi mora, kam naj služi motor in približno s katero konjsko silo.

Linc 1909: Zlata kolajna; najvišje odlikovanje.

R. WOLF Magdeburg-Buckau.

Filialka Dunaj, Dunaj, III., Heumarkt št. 21.

Premakljivi in nepremakljivi polnparni in patentovani

vročeparni lokomobili

iz 10 do 800 konjskimi silami.

Najbolj gospodarsk, trpežen in zanesljiv gonilen stroj za vse vrste delovanja v industriji in poljedelstvu.

Vseh izdelkov nad 650.000 PS.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 3.000.000.

Rezervni fond K 300.000.

Denarne vloge obrestujemo po $4\frac{1}{2}\%$ od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta šte. 27.

Zamenjuje in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavoilje.

— Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila. —

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu in Sarajevu.

Turške srečke. Šest zrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8.— za kom. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve zrebanj na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.